

[Ministeren for Grønland]

en delegation med, men det var udenrigsministeren, der førte forhandlingerne og i øvrigt gjorde det således, at der kom et overraskende positivt resultat ud af det. Der er altså intet rod dér, og det, som dette lovforslag netop går ud på, er at forsøge at klargøre kompetencen med hensyn til det, der stadig væk er statens opgave, og det, der er de grønlandske myndigheders.

Endelig fandt hr. Dohrmann det belejligt at knytte en bemærkning til Grønlandsministeriets eksistens eller ikke-eksistens. Det er en overordentlig gammel debat, som er ældre end den tid, hr. Dohrmann har været her i salen. Den startede i 1971, da hr. Moses Olsen var medlem af folketinget og her fra talerstolen sagde, at hans fornemste opgave fra 1971 ville være at få nedlagt Grønlandsministeriet, og siden hr. Dohrmanns parti er kommet i folketinget, har dette parti haft samme ønske; så sent som i sidste uge blev der stillet et spørgsmål fra hr. Poulsgaard til statsministeren om, hvorvidt det ikke var på tide at nedlægge Grønlandsministeriet.

I princippet er jeg enig både med fremskridtspartiet og med hr. Moses Olsen i, at på et eller andet tidspunkt bør Grønlandsministeriet være så nedtrappet, at det kan ophøre, men indtil nu har skiftende statsministre altså fundet, at det var hensigtsmæssigt, at statens funktioner på dette område var samlet et bestemt sted, og uanset hvor meget vi presser på over for landstinget og over for landsstyret, ønsker man altså tidligst at overtage det næste store område, boligområdet, i 1990 og resten af KGH, der har to store opgaver, trafikopgaven og forsyningstjenesten, tidligst i 1995. Tidligst i år 2000 vil man overtage sundhedsvæsenet, som også er en stor funktion.

Endelig gør hr. Dohrmann den fejl, som også mange danske medier gør, at han kritikløst taler om, at Grønland eller grønlænderne ønsker ministeriet nedlagt. Det, der indtil nu har været fremme i dagspressen, har været, at landsstyreformand Jonathan Motzfeldt har sagt, at på et tidspunkt var Grønlandsministeriet nok overflødig. Derefter har andre deltaget i debatten. Hr. Moses Olsen har ment, at endnu var tiden ikke helt til, at det kunne lade sig gøre, og det største parti i Grønland, atassut, har ment, at tidspunktet ikke var rimeligt nu, så jeg synes, det er synd, når både medier og hr. Dohrmann gør

sig skyldige i den fejltagelse, at én bestemt grønlænders udtalelser bliver til grønlændernes. Det er synd både for emnet og for Grønland.

Og må jeg så endelig sige til hr. Steenholdt, at det var jo meget ambitiøst, at vi nu ligefrem skulle modernisere fiskeriinspektionen med nye skibe, men der arbejdes på det i et udvalg. Den tanke om for- og efterkontrol af skibe, at skibe, der kom ind til en bestemt havn, skulle undersøges dér, også før de sejlede derfra, virker, sagt spontant fra min side, en anelse bureaukratisk og giver tab af nogle fiskedage; ikke desto mindre vil jeg naturligvis give tilsagn om, at vi i udvalget vil se også på den mulighed.

Jeg takker altså for tilslutning både til dette lovforslag og til de tre tidligere, som er grundpillerne i den dansk-grønlandske relation: overførelse af kompetence og præcisering af den kompetence, der stadig er statens.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det den 9. februar 1984 nedsatte udvalg til behandling af lovforslag om Grønland. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 42:

Forslag til lov om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed. (Ophævelse af Danmarks Radios monopol på spredning af fjernsynsprogrammer. Fordeling af radio- og fjernsynsprogrammer ved hjælp af fællesantenneanlæg m.v.).

(Fremsat 6/2 84).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Tastesen (S):

Socialdemokratiet er parat til at sige ja til et TV-2. Vi mener, det i fremtiden vil være nødvendigt med to valgmuligheder, så dansk sprog og kultur står stærkest muligt over for det øgede udbud fra udenlandsk TV. Selvfølgelig skal vi også have mulighed for at se udenlandsk TV, men med to kanaler tror vi at den samlede idérigsom i programvalget vil blive øget, og dermed vil vi kunne fastholde både kreativitet og kvalitet i de danske programmer.

Socialdemokratiet er også parat til at acceptere et TV-2 som en selvejende institution uden for Danmarks Radio, men vi vil klart melde allerede nu, at et TV-2 skal være samfunds- og forbrugerstyret. Styreformen må drøftes under hensyn til den ændring af styreformen ved Danmarks Radio, vi alligevel vil komme til at tage stilling til, men vi vil ikke være med til at træffe nogen detaljeret beslutning herom på nuværende tidspunkt, sådan som lovforslaget lægger op til, og dette er heller ikke nødvendigt.

Det er derimod nødvendigt, at der træffes beslutning om opbygningen af et UHF-senderet net som grundlag for et øget dansk udbud af TV. Så kan vi i opbygningsperioden fortsætte diskussionen om mediepolitikens indhold, økonomien og styreformen.

Socialdemokratiet kan også gå ind for, at der åbnes adgang til langdistancefremføring af vore nabolandes TV-programmer. Dette er rimeligt over for den store del af befolkningen, der hverken kan se svensk eller tysk TV. Vi ved, der er tekniske og økonomiske begrænsninger, for der følger ingen penge med, men i radiospredningsloven skal der i hvert fald ikke mere være nogen begrænsning her.

Vi stiller os noget mere tvivlende over for, om vi på nuværende tidspunkt skal acceptere retten til at nedtage programmer fra kommunikationssatellitterne. TV-overføringen er uafklaret på internationalt plan, og Danmark bør ikke træffe en isoleret afgørelse. Jeg ser gerne, at Danmark over for dette problem er med i en fælles nordisk beslutning.

Den del af ministerens lovforslag, der vedrører planlægningen af den nye TV-kanal, skal ændres væsentligt, hvis socialdemokratiet skal være med.

Vi er afvisende over for koncessionsmodellen, vi vil ikke have et kommercielt TV.

Skal der nedsættes et nævn, skal kommissoriet gå mere i retning af entreprisemodellen, og nævnets funktionsperiode skal begrænses til planlægningsfasen. Vi vil ikke lægge os fast på nogen styringsmodel på nuværende tidspunkt. Vor holdning synes altså at ligge et godt stykke fra ministerens, især når vi i aviserne kan læse, hvad ministeren sagde i Dansk Annoncør-Forening i sidste uge – jeg citerer:

»Vi skal ikke have to kanaler med de samme forpligtelser, og jeg håber, at vi kan få et TV-2 med en ny og mere seervenlig tone.«

Mener ministeren virkelig, at TV-1 ikke er seervenligt, og mener ministeren, at TV-2 skal være højrefløjens legeplads med flade programmer uden, f.eks. samfundskritiske indslag? Meget kunne tyde på det, alene det forhold, at ministeren vil give den borgerlige dagspresse koncession til nyheds- og aktualitetsformidlingen.

Skal socialdemokratiets og regeringens synspunkter mødes i et forlig om denne sag, er det en afgørende forudsætning, at TV-2s opgaver og forpligtelser er principielt de samme, som er gældende for det nuværende TV i Danmarks Radio. Der skal lægges afgørende vægt på ytrings- og informationsfriheden, og der skal i programudbuddet tilstræbes den størst mulige mangfoldighed og alsidighed i den forstand, at både samfundets strømninger og brydninger kommer til udtryk.

Om finansieringen af TV-2 skulle det være klart nok med en licensfinansiering. Det er jo det, der bliver flertal for. Jeg har med interesse læst om hr. Bilgrav-Nielsens tanker om momsfristagelse, og det må vi vende tilbage til en drøftelse af i udvalget.

Socialdemokratiet ønsker ikke reklamer, hverken i Danmarks Radio eller i TV-2. Det vil være et forstyrrende og irriterende element, og forbrugerne skal jo under alle omstændigheder betale.

Sluttelig: vi er parat til forhandlinger om udformningen af dette lovforslag, gerne med kulturministeren, hvis ministeren har forstået de signaler, der er kommet fra socialdemokratiet. Men ellers findes der forhåbentlig under alle omstændigheder et flertal, der er parat til at bringe denne vigtige kulturpolitiske sag på plads.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Det er efterhånden en almindelig uvane hos socialdemokratiet at regne med, at der er flertal for et eller andet, når bare de har de radikale med. Nu skal jeg om lidt røbe over for hr. Tastesen, om jeg er med i det flertal, men jeg synes faktisk godt, at man en gang imellem kunne spørge SF, hvad SF mener, før man står heroppe og erklærer, at der er flertal for et eller andet. Det er ikke hr. Tastesen alene, der gør det; det er meget almindeligt, at man tror, vi altid hænger på. Det gør vi måske i denne sag, men det gør vi altså ikke altid.

(Kort bemærkning).

Tastesen (S):

Jeg har ikke haft fantasi til at forestille mig, at SF gik ind for reklamefinansieret TV. Jeg har heller ikke haft fantasi til at forestille mig, at SF gik ind for en såkaldt decodeordning, hvor man har abonnements-TV, så derfor gik jeg ud fra, at vi i hvert fald på det specielle område kunne blive enige. Men nu er det ærede medlem jo formand for det udvalg, der skal behandle sagen, så jeg tror bestemt, at vi kan forhandle os frem til enighed og gerne meget bred enighed.

Flemming Jensen (KF):

Jeg skal indledningsvis meddele fru Ingerlise Koefoed, at jeg ikke på forhånd indregner hende i det flertal, jeg håber at få for vore synspunkter.

Og så skal jeg i øvrigt naturligvis give hr. Tastesen ret i, at der bliver meget at diskutere både i udvalget og forhåbentlig i offentligheden, inden vi er ved vejs ende med dette forslag. Når alt kommer til alt, er der jo tale om et forslag, der overlader væsentlige ting til en senere kontant udformning, men det skal ikke hindre, at det konservative folkeparti ved denne førstebehandling med det samme udtrykker sin tilfredshed med hovedprincipperne i forslaget.

§ 1 indeholder noget, som vi gennem mange år, et par årtier, har efterlyst. Når den er gennemført, har vi det monopolbrud også på dansk, som vi har talt om og foreslået, og hermed kan vi vel så få den konkurrence, som er så ønskværdig.

Vi er ganske enige med ministeren i, at dette også er en effektiv vej til at fremme

alsidigheden. I et samfund, der styres af og næsten drukner i informationer, kan det kun være en fordel, at der er flere af hinanden uafhængige, som er med i udvælgelsesprocessen. Den magi, som omgiver TV, og som får enkelte aviser til at gøre en enkelt TV-svipser til en verdensbegivenhed, fjernes kun ved flere kanaler. Afgørende er det også, at der ikke blot bliver tale om en ny kanal, men at denne skabes uden for Danmarks Radio. Det tog socialdemokratiet en snes år eller så at komme dertil, men vi glæder os over, at det er lykkedes.

Der har været talt om, hvorvidt vi rådede over andre kræfter, der kunne udfylde en sådan kanal. Jeg er overbevist om, at det gør vi, og derudover ville det jo nok, og det taler man ikke så meget om, glæde hundredtusinder af seere – og det er da vel ikke forbudt endnu – om man også traf aftale f.eks. med idrætten og sammen med idrættens organisationer fandt en ordning, så både eliteidrætten og den såkaldt brede, folkelige idræt kom frem på skærmen i videre omfang; det er jo her, de tusinder af mennesker samles. Det kunne også medvirke til at regionalisere fjernsynet.

Det kunne i øvrigt give anledning til at pege på, at nærradioerne, hvis de skal overleve, måske også bør have en mulighed for reklamefinansiering. Her kan jo de små virksomheder i hvert fald være med.

Der er dem, der siger, at vi har ikke brug for mere TV. Der er, siger de, andre ting, som er vigtigere, og umiddelbart kan man nok føle, at de har ret. Men spørgsmålet er jo heller ikke mere eller mindre TV, for vi får hele tiden mere. Spørgsmålet er, om vi skal kunne svare på udfordringerne udefra på dansk. Det gælder hele programfladen, men det gælder også reklamerne.

Ministeren foreslår, at indtægten fra reklamerne bør maksimeres til 25 pct. af de samlede indtægter. Vi vil gerne drøfte dette i udvalget, men principielt finder vi ikke en sådan begrænsning rimelig, specielt ikke da man jo opererer med en ordning, der skulle forhindre annoncørindflydelse på programfladen. Men det er ikke afgørende for os. Derimod er det afgørende, at vi nu har en minister, der ikke får nervøse trækninger, bare fordi hun hører ordet reklame.

Man hævder, at reklamer favoriserer de store selskaber. Hvorfor dog det? Det afhæn-

[Flemming Jensen]

ger vel bl.a. af prispolitikken. Man hævder, at de får fordel. Hvorfor det? Så længe vi ikke har reklamer i dansk TV, er det dog mere sandsynligt, at netop disse selskaber kan påvirke det danske marked udefra.

Om den bladdød, som reklamerne skulle medføre, blot dette: tror man virkelig, at aviserne aktivt ville gå ind for reklame-TV, hvis de – og de må jo formodes at kende problemet – selv regnede med denne udvikling? Erfaringerne viser, at det er den såkaldte direct mail, som betaler gildet, og det tror jeg de færreste vil beklage.

Opinionsundersøgelserne viser, at man ønsker et reklamefinansieret TV. Vi er kommet så langt, som jeg nævnte før, at vi nu forhåbentlig kan opbygge et TV uden for Danmarks Radio. Jeg håber ikke, det skal vare 20 år, før vi også kan finde en finansiering, som licensbetalerne ikke skal dække.

Og så tak, fordi man får slettet kommunegrænsereglen!

Sander (V):

Folketinget skal i dag tage stilling til et forslag, der på flere måder vil få væsentlig indflydelse på samfundets udvikling i årtier, men netop fordi det er så omfattende et kompleks, er det vigtigt, at vi fastholder det væsentlige, nemlig en stillingtagen til TV-2 i Danmark.

Det ser heldigvis ud til, at en ny TV-kanal uafhængig af Danmarks Radio kan opnå bred tilslutning her i tinget, men desværre synes finansieringen knap så afklaret.

Fra venstres side bakker vi op om kulturministerens forslag om delvis reklamefinansiering, dels fordi vi føler, det er økonomisk nødvendigt, dels fordi det er såre naturligt. I folketinget er vi sat til at varetage befolkningens interesser, og her har forskellige meningsundersøgelser ikke alene givet kraftig tilslutning til TV-2, men også et klart ja til reklamer, fordi seerne – og det er jo altså vore vælgere – ikke er indstillet på et licenschok.

Venstre siger også ja til regeringens forslag, fordi vi ikke kan byde dansk erhvervsliv andet. Her tænkes især på de mellemstore virksomheder, som bliver presset gevaldigt fra det store udland. Herfra vil de mange programmer til de danske hjem være fyldt

med annoncer, akkurat som vi kender det i aviserne i dag.

I den forbindelse skal det nævnes, at kulturministerens forslag meget tydeligt understreger, at der bliver tale om reklameindslag i blokke uden afbrydelse af udsendelserne og på en sådan måde, at annoncørerne ikke får indflydelse på programindholdet. Det er væsentligt at pointere det, for det kan naturligvis fastholdes, selv om skeptikerne siger noget andet.

Det kunne derimod være nærliggende at spørge, hvor mange ministeren mener der skal have sendetilladelse. Skal det være TVs svar på Båndværkstedet, radioprogrammet for amatører? Det er væsentligt, at vi også ser på Danmarks Radios forhold. TV-1 kan ikke fortsætte uændret. Vi må skabe lige vilkår, således at den nødvendige konkurrence kan opstå. Vi lægger som nævnt meget vægt på, at den nye TV-kanal ligger uden for Danmarks Radio og langt, langt uden for radiorådets regie.

Vi skal have en mere smidig styreform, men hvordan det nævnt, som bl.a. skal udstede tilladelserne til at benytte den nye kanal, skal sammensættes, må give anledning til nøje overvejelser i det videre arbejde med forslaget.

Alene af hensyn til tidsfaktoren er vi glade for, at lovforslaget peger på et æterbåret sendernet. Vi kan ikke vente på bredbåndnettet, og vi kan slet ikke holde til, at de mindste samfund i forhold til det øvrige land skal vente i 5–6 år, som det var tilfældet i 1950'erne, da TV gjorde sit indtog i Danmark.

Både for at spare tid og penge var det måske en idé at placere udviklingscentralen for TV-2 i Århus i Danmarks Radios teknisk set fuldt udbyggede lokaliteter. Det væsentligste i denne omgang er dog, at vi principbeslutter igangsættelse af et TV-2 uden for Danmarks Radio; så må vi i næste fase tage fat på styringen og finansieringen. Vi kan i hvert fald ikke tale en udsættelse, der meget vel kan betyde, at Danmarks Radio får lov til at beholde sit monopol.

På grund af presset fra udlandet og den hastige tekniske udvikling er vi kort og godt ved at blive overhalet indenom med TV-2.

Et andet væsentligt element i lovforslaget er fjernelse af begrænsning i adgangen til at nedtage og fordele udenlandsk TV, og her

[Sander]

bifalder venstre kraftigt denne helt naturlige ændring, således at alle har mulighed for at modtage det TV-udbud, som udenlandske TV-stationer og nu satellitterne stiller til rådighed. Forslaget er et ja til frihed, og det klinger godt i vore ører.

Vi oversender forslaget til meget indgående udvalgsbehandling med de bedste anbefalinger.

Ingerlise Koefoed (SF):

Nu kommer så den store afsløring for hr. Tastesen og resten af menneskeheden.

Jeg vil starte med at sige, at danskerne bruger mange timer foran TV-skærmen. Voksne bruger gennemsnitlig 9 timer om ugen, børn bruger 10, og i USA bruger børnene 28 timer om ugen. Det betyder, at TV er et meget vigtigt medium, og at det altså ikke er ligegyldigt, hvad det indeholder. Det betyder også, at man må være opmærksom på, at jo flere muligheder mennesker og ikke mindst børn har for TV, jo færre muligheder får de på andre områder. Børn kommer til at bruge meget af den tid, der ellers kunne blive brugt til leg, til idræt, til læsning, til samvær med andre børn og voksne, foran TV-skærmen, og voksne får ganske givet også mindre tid tilovers til aktiv deltagelse i samfundsliv og kulturaktiviteter og til idrætsaktiviteter, end de ellers kunne få, hvis de ikke havde så mange fjernsynsmuligheder.

Derfor er det fantastisk vigtigt, når man taler om TV, og når man taler om TV-2 og udenlandsk TV, at man ikke bare taler om de rammer, som det skal indføres under, men at man også taler noget om, hvilket indhold det skal have, hvad det skal bruges til, hvorfor vi skal have det.

Når jeg har sagt alt det, vil jeg ikke sige, at vi i SF helt tager afstand fra, at der kunne være brug for flere TV-kanaler, men jeg vil sige, at det haster ikke så forfærdelig meget med at udbygge så meget.

Jeg synes, det er meget vigtigt, at man her i landet får afklaret tankerne om et dansk TV-2, før man lukker op for flere udenlandske programmer end dem, man allerede har. Får vi nemlig de udenlandske programmer ind, før vi får det eventuelle danske TV-2, tvivler jeg på, at der bliver noget dansk TV-2 i det hele taget.

Jeg mener også, det er vigtigt, at man venter med at give tilladelse til at nedtage flere udenlandske programmer, til man har truffet beslutning om så vigtige problemer som ophavsretten, og hvad vi gør ved de udenlandske programmer, der indeholder de reklamer, som vi måske ikke vil have. Dertil kommer så også, at den model, som ministeren forestiller sig her i lovforslaget for et TV-2, altså koncessionsmodellen, hvor man overlader til forskellige selskaber, forretninger o.lign. at producere TV-2, ikke er en model, vi kan støtte. Vi går ind for, at hvis der skal være et TV-2, skal det laves efter entreprisemodellen, det vil sige, at TV-2 bestiller programmer hos grupper af filmfolk, hos teaterfolk, hos andre, der kan lave professionelt TV, og at TV-2 også er meget åbent for amatører og for lokalt TV. På den måde bliver det TV-2 og ledelsen af et TV-2, som får hånd i hanke med planlægningen, og ikke de enkelte foretagender, som sandsynligvis vil komme til at overbyde hinanden i at samle store seertal, i gode reklamer osv. osv., hvis vi altså skal have reklamer. Det synes vi selvfølgelig ikke vi skal. Vi går imod reklamefinansiering, fordi vi er sikre på, at reklamerne både vil påvirke formen og indholdet i programmerne, også selv om de bliver anbragt i blokke. Vi mener desuden, at reklamer i TV meget nemt betyder en dagbladskoncentration endnu stærkere end den, vi har nu, fordi pengene til reklame vil gå i hvert fald fra de store foretagender til TV i stedet for til pressen.

Så mener vi også, det er meget dårligt, at det kun bliver de store foretagender, der får råd til at reklamere, ikke mindst fordi det betyder, at den såkaldte danske reklame i dansk TV vil blive reklame for de store multinationale selskaber. Det vil blive reklamer for Shell, for Gulf, for Lee, for Burgers, for Tampax, for Coca-Cola, og hvad ved jeg.

Det går ud over de små handlende, og selv om SF ikke er et erhvervsparti, bryder vi os ikke om, at der skal blive færre små handlende, end der er i forvejen. Vi bryder os ikke om, at de skal være ude for ubillig reklame.

Dertil kommer endelig, at vi mener, det er en illusion, at det bliver billigere for folk, hvis der kommer reklame i TV. Det kan være, det bliver billigere licensmæssigt, eller hvor man ellers skal betale for sit TV, men hvem betaler for reklamen? Det gør forbrugerne. Det bliver lagt på forbrugerpriserne. I

[Ingerlise Koefoed]

sidste ende bliver det altså forbrugerne, der betaler.

Med hensyn til, hvordan TV-2 i øvrigt skal se ud, vil jeg sige, at vi går ind for at lægge hovedvægten på det regionale. Vi ønsker et regionalt TV, og vi ønsker det licensfinansieret. Det vil sige, at vi i det store og hele tager afstand fra det lovforslag, der er fremsat, sådan som det foreligger.

Vi har ikke noget imod, at der bliver nedsat et nævn, der skal se videre på disse ting, men vi mener ikke, at det skal være sådan, som ministeren foreslår, for det er – og det er der ikke noget at sige til – skræddersyet til koncessionsmodellen. Det er jo den model, som ministeren forestiller sig, og så må hun selvfølgelig også lave et nævn, der passer til modellen.

Vi vil i udvalget se nærmere på, om man kan give nævnet andre opgaver. Vi vil selvfølgelig i det hele taget se nærmere på forslaget i udvalget, men positivt indstillet over for det, sådan som det foreligger, er vi altså ikke.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Man ser nemmest det røde lys, når man ikke lægger papiret over det.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Det radikale venstre er tilhænger af, at Danmarks Radios monopol bliver brudt. Vi er tilhængere af, at der bliver oprettet et TV-2 uden for Danmarks Radios regie. At sige nej til et dansk TV-2 vil efter min opfattelse være at nægte at spille kampen på den bane, hvor dommerne har lined op. Vi ved, vi får mere TV, meget mere TV. Vi får det fra satellitterne, og vi vil ikke være med til at indføre forbud mod nedtagning af programmer fra satellitterne.

Derimod mener vi, at vi kan være med til ved oprettelse af et TV-2 at styrke danskheden med antallet af TV-programmer, og i og med, at vi gør det, vil vi også mindske den risiko, nogle mener ligger i, at reklamerne kommer ned over os fra satellitterne.

Jeg synes, det skal siges ved denne lejlighed, at mediekommissionen også på dette felt har udført et stykke godt arbejde. Der foreligger en god betænkning om emnet, og der foreligger fremfor alt nogle overvejelser, som vi kan bruge, når vi nu skal til at drøfte den endelige udformning af, hvordan et

TV-2 skal opbygges, hvordan organisationen skal være. Og det er noget, som jeg mener vi må gøre en del ud af, for det er ikke givet, at det lige præcis er det ønskede, man opnår, når man foreslår koncessionsmodellen som i ministerens forslag. Jeg tror, friheden kan være nok så stor i en entreprisemodel, som også en stor del af kommissionens medlemmer er gået ind for. Det synes jeg er egnet til en gennemgribende debat og analyse under udvalgsarbejdet.

Vi siger ja til et TV-2 uden for Danmarks Radios regie, og vi siger nej til reklamefinansiering. Vi mener, det er at stikke folk blå i øjnene, når man giver den fremstilling, at derved kan man undgå betaling for et TV-2. Det kan man naturligvis ikke. Seerne kommer til at betale.

Der er nogle negative følger virkninger for os af reklameindførelse, og det er, at det også giver adgang for udenlandske virksomheder til at reklamere. Det giver først og fremmest en god mulighed for dem, der har de rummelige reklamebudgetter, og det er ikke typisk de små virksomheder eller de små butikker. Vi mener derfor, det er ligegyldigt, hvordan vi skærer kagen, brugerne kommer selv til både at spise den og at betale den.

Det, der står tilbage, er altså at diskutere modellen for et TV-2, og hvordan vi skal finansiere det. Man skal være opmærksom på – det synes jeg man har været for lidt i dag i hvert fald – at der er en betydelig opbygningsfase på måske 4-5 år. Hvad gør vi i denne periode? Næppe nogen vil opkræve forøget licens, før vi kan udsende TV-2, næppe nogen vil give adgang til TV-reklamer i det nuværende danske TV, for at vi derudaf kan finansiere opbygning af TV-2. Så vi bliver nødt til at fremskaffe disse midler, og jeg ser, at man i forslaget opererer med lånoptagelse. Det er en måde at gøre det på. Der findes andre. Jeg har selv nævnt muligheden af at fritage den nuværende licens for moms. Det er ikke noget columbusæg, naturligvis, det er bare en anden måde at gøre det på.

Det afgørende er, at vi konstaterer, at der nu er et stort flertal for at oprette et dansk TV-2 uafhængigt af Danmarks Radio. Spørgsmålet er, hvordan vi indretter organisationsformen. Vi er mest tiltalt af entreprisemodellen, og vi mener, at finansieringen skal foregå ved licens og ikke ved reklamer. I øvrigt skal jeg gøre den bemærkning, at vi na-

[Bilgrav-Nielsen]

turligvis så også støtter, at vi nu begynder opbygningen af dette UHF-sendernet, og at vi gennemfører også den del af lovforslaget, som betyder, at de egne af Danmark, der i dag ikke kan modtage de udenlandske programmer, andre i Danmark allerede modtager, får mulighed for det.

Bente Juncker (CD):

Centrum-demokraterne hilser kulturministerens forslag om et TV-2 velkommen. CD har i årevis ønsket et brud på Danmarks Radios monopol, og vi glæder os over, at vi nu er tæt på målet.

Der er flere begrundelser for at bryde Danmarks Radios monopol. Man kan ønske at give befolkningen flere valgmuligheder. Man kan ønske gennem en konkurrencesituation at skabe højere kvalitet i udsendelserne. Endelig kan man ad denne vej søge at skabe en større grad af alsidighed.

Hos CD er de to første begrundelser de vigtigste, mens vi er mere tvivlende over for, om et TV-2 i sig selv vil skabe alsidighed.

Det er efter CDs opfattelse vigtigt, at danske seere får flere danske kanaler at vælge imellem, men ikke fordi man nødvendigvis skal have flere sendetimer stillet til rådighed; vi tror ikke, at befolkningen, fordi der kommer et TV-2, vil bruge længere tid foran skærmen, og det er heller ikke et mål, vi ønsker at nå.

Men vi tror, at befolkningen vil være mere kritisk over for, hvad den vil se. Hvis målet i sig selv var at stille flere sendetimer til rådighed for befolkningen, kunne det klares billigere og lettere på andre måder.

En stor del af seerne kan allerede i dag se tysk eller svensk TV, og kulturministerens forslag åbner mulighed for en øget nedtagning af udenlandsk TV. En kvantitativ forøgelse af modtagningen kunne således klares uden et TV-2, men vi finder det rigtigt, at befolkningen får to danske kanaler at vælge imellem i en tid, hvor konkurrencen med udlandet øges.

Et kommende TV-2 skal være et reelt alternativ til Danmarks Radio. Et TV-2 skal vise Danmarks Radio, hvordan tingene kan gøres. Ingen tvivler vel på, at Danmarks Radio kan organiseres mere effektivt end nu. Det kunne man få erfaringer med gennem et

TV-2. Derfor ønsker vi TV-2 placeret uden for Danmarks Radio.

Et TV-2 skal bl.a. føre en anden, langt mere seervenlig programpolitik end den, Danmarks Radio udsætter seerne for. Danmarks Radio bør som licensbetalt nationalsender have forpligtelser på specialstof og minoritetsgrupper. Et TV-2 skal derimod have mulighed for at føre en programpolitik, der henvender sig til langt bredere dele af befolkningen. En sådan programpolitik er hos nogle, ikke mindst hos socialdemokratiske radiopolitiske folk, blevet ensbetydende med en dårlig kvalitet.

Er et program i Danmarks Radio populært, sættes der automatisk lighedstegn med dårlig kvalitet. Dette er ukorrekt. CD er ikke i tvivl om, at konkurrencen mellem to danske sendere vil hæve kvaliteten væsentligt i Danmarks Radio, ligesom kvaliteten i et TV-2 vil blive høj, også selv om man søger brede seerskarer. I udlandet har man netop set, at konkurrencen fører til højere kvalitet. Folk fra BBC har således ofte udtalt, at uden konkurrerende selskaber havde BBC ikke nået det meget høje niveau, det i dag befinder sig på.

Det vigtigste er imidlertid, at man gennem oprettelse af TV-2 kommer væk fra den formynderiske holdning, der i dag præger Danmarks Radio. Vi ved, hvad der er godt for jer, er devisen i Gyngemosen, og derefter vedtager man, hvad alle seere i Danmark må se, og hvad de ikke må se. At lade folk selv vælge og selv bestemme, hvilken kvalitet, hvilket emne og hvilke tanker de vil være optaget af, er det vigtigt for CD at understrege betydningen af.

Når CD ikke mener, at oprettelse af et TV-2 vil føre til større holdningsmæssig alsidighed, skyldes det bl.a., at seerne ikke nødvendigvis ser udsendelser om samme emner på begge kanaler. Det hjælper altså ikke med f.eks. en højreorienteret kanal på den ene side og en venstreorienteret på den anden. Alene af den grund, at sandheden ligger i midten, vil denne tanke være forkert.

Der må derfor såvel i Danmarks Radio som i den nye kanal kræves alsidighed og objektivitet. Ingen person eller institution, intet firma må angribes i kanalerne, uden at de får lejlighed til at svare på lige fod med angriberne. Begge kanaler må være upartiske.

[Bente Juncker]

Nu er min tid udløbet, tror jeg nok, så jeg vil til sidst bare sige, at vi kan støtte ministerens lovforslag.

Poulsen (FP):

Stik mig 500 kr., jeg skal hen at købe en julegave til dig! Den er klassisk. Der er virkelig nogle, der tror, at hvis vi får en kanal TV-2, bliver det fagre ny verden. Det bliver den samme slendrian, og alt vil komme til at gå akkurat i samme skure. Der vil overhovedet ikke være den mindste forskel, vel at mærke hvis man holder det inden for Danmarks Radios regie. Hvis der derimod blev fri konkurrence og reklamefinansieret TV, ville det selvfølgelig være noget helt andet.

Jeg står her med en masse udklip, og jeg tror, der er ét, socialdemokratiet vil nikke genkendende til, om ikke andet så til omslaget, for det er fra Aktuelt. Der står, at rigsrevisionen siger, at produktiviteten er lavere end for otte år siden. Det er Aktuelt, der har skrevet det, og det stemmer godt med den McKinseyrapport, der blev lavet for nogle år siden, ikke? Men den rapport ville de simpelt hen ikke røre ved, de turde ikke røre ved den, men de folk fra USA så slendrianen derude, og det vil fortsætte præcis i samme skure.

Jeg står her med et udklip fra Ekstra Bladet også. Manden, der har givet dette interview, hedder Karsten Overskov, og det er ham, der står bag ved børneserien Crash. Der står:

»Overskov finder ikke nogen synderlig trøst i, at TV-2 er på trapperne. Han tror ikke, det vil få nogen positiv indflydelse på DR.

– Ledelsen vil nøjes med et: ja men vi skal være lidt kedelige, fordi vi skal tage hensyn til minoriteterne osv. osv.

Næh, jeg er alvorligt bange for, at der ikke sker alt det, folk går og drømmer om. Men én ting er sikker: de bedste forsvinder fra Danmarks Radio, når TV-2 kommer.«

Og så tilføjer Ekstra Bladet for egen regning, at de dygtigste DR-medarbejdere og seerflertallet kun får en reel valgmulighed, den dag vi har et frit og reklamefinansieret TV.

Men det, dette lovforslag handler om, er da et lille, lille skridt i en rigtig retning, og det skridt hilser vi velkommen. Vi ville da

være nogle fjolser, hvis ikke vi ville hilse det velkommen, men ministeren har jo intet flertal, for de radikale vil jo ingenting, men nu får folk straffen for, at de stemte på de radikale, for de kan jo blokere for enhver fornuftig løsning i dette folketing. De radikale vil ikke være med til at indføre reklamefinansieret radio og TV. Hr. Bilgrav-Nielsen nikker, så får vi det ikke, det kan vi lige så godt se i øjnene. Så kan vi snakke om TV-2, og det har vi allerede, for studie og det hele ligger jo i Århus, så det er bare at proppe lidt andre udsendelser i; så jeg mener faktisk, vi har et TV-2.

Nu er taletiden jo ikke lang i denne første omgang, men jeg synes, at de, der er så enorme modstandere af TV-reklamer, skulle tage at læse det, Claus Toksvig skrev i Jyllands-Posten i går. Jeg synes ærligt talt, I skulle læse det i det mindste. Det er i hvert fald en dygtig radiomand. Man kunne også glæde sig over det, der stod i Jyllands-Posten i går: at Danmark er træt af denne pegefinger. Vi er trætte af »Noget for noget«, og Vorherre bevares, hvad det er, man sender ud i æteren, man vælter problemer og problemer og problemer ud. Den danske befolkning vil have lidt lyspunkter, den vil ikke bare have problemer og problemer og problemer – ja, hr. Tinning nikker, for trods alt er Danmark da, på trods af denne regering, havde jeg nær sagt, alligevel et af de bedste lande at leve i, men som fru Bente Juncker siger: seerne må ikke få noget, de kan lide. »Dallas« og »Dollars«, og hvad det hedder, som vi kan lide at se, skal stoppes, for »vi alene vide, hvad den gemene hob skal have«. Det er den linje, som Danmarks Radio har anlagt, og det bliver ikke en døjt bedre af, at vi får et TV-2. Det bliver præcis de samme folk, der kommer til at bestemme. Uanset at produktionen falder, stiger medarbejderantallet. Det går ad hekkenfeldt til. Der sker aldrig det mindste med den ledelse derude. De får den gode løn. De sidder, som de sad, den dag de blev sat. Det er simpelt hen kendsgerninger, men heldigvis er vi i den situation nu, at vi kan få Danmarks Radios monopol brudt. Danmarks Radios monopol er brudt. Det er kun et spørgsmål om ganske få år, før vi har alle disse valgmuligheder via parabolantennener, og her vil jeg gerne sige, at vi har lidt betænkeligheder. Vi har ikke afklaret vor stilling endnu til hybridnettet, bredbåndsnet-

[Poulsgaard]

tet og alt det dér. Det er et stort spørgsmål. Jeg ser, ministeren nikker, så det er vi enige om. Det er et stort spørgsmål, men vi føler måske, at dette lovforslag faktisk bare er med til at fremme de tanker, som ministeren for offentlige arbejder har for at få hybridnettet igennem. Vi er ikke sikre på, at hybridnettet er det rigtige, men som sagt har vi ikke afklaret vor stilling endnu. Vi tror nok, at i hvert fald foreløbig skulle vi give antenneforeninger og andre lov til via parabolantennener at tage også udenlandske programmer ned.

Som sagt: vi vil i hvert fald ikke stille os afvisende, men vi tror ikke, at vi får ret meget bedre tilstande i Danmarks Radio med dette forslag.

(Kort bemærkning).

Tastesen (S):

Jeg synes, det er godt, at rigsrevisionen udfører sit arbejde og kigger godt efter, hvor der kan fremkomme mere effektivitet, men jeg synes, det er nødvendigt at sige til hr. Poulsgaard, at når det specielt gælder Danmarks Radio, kan man jo sagtens øge effektiviteten, hvis man tager flere serier ind. De totale udsendelser skal nu engang vurderes i forhold til medarbejderindsats, kvalitet og den indsats, der skal gøres i de enkelte udsendelser. Hvis det bare var kvantiteten, det drejede sig om, så kom fru Bente Juncker jo med opskriften på, hvordan man skulle gøre. Så skulle man finde frem til et antal udsendelser, som måske får en mere serieagtig karakter. Det er klart, at så kræves der ikke så stor en medarbejderindsats, men det er jo netop det, hr. Poulsgaard, striden står om, hvorvidt vi skal have TV-1 og TV-2 med en rimeligt afbalanceret kvalitet. Det er jo det, det drejer sig om.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Jeg har sagt det før, men det er det samme som at hælde vand på en gås at snakke til socialdemokratiet. Jeg er så gammel, at jeg kan huske Grunnet. Hvad kunne Grunnet? Han kunne læse en hel radioavis op på et kvarter til 20 minutter uden at tale forkert. I dag er der 4-5 medarbejdere til at læse den samme radioavis op. Når de har talt i 2 mi-

nutter, bliver de tilsyneladende trætte ude i Danmarks Radio. Det kan de ikke klare. Da jeg hørte 7-pressen i dag, annoncerede man, at man ville omtale kulturministerens lovforslag, som vi er i gang med nu, men så afbryder man 10 minutter over 7: »vi når desværre ikke mere«, og så smækker man bare en grammofonplade på. (*Munterhed*). Der skal selvfølgelig en masse medarbejdere til at smække de grammofonplader på, det kan jeg da godt se!

Tinning (VS):

Selvfølgelig kunne man hæve effektiviteten, f.eks. ved bare at lægge en direkte linje herind. Så kunne man få fjernsyn hele dagen, og det kunne en enkelt medarbejder klare. Så ville vi oven i købet få det problem løst med, at der er nogle, der synes, at der er for mange, der sidder og hænger foran fjerneren. (*Munterhed*).

Jeg vil godt sige, at det foreliggende lovforslag efter vores mening desværre er temmelig uklart. Der er nogle bemyndigelser. Dem kan vi i almindelighed ikke lide. Vi kan slet ikke lide dem, når det drejer sig om kulturministeren. Der er en 16-18 mia kr. fra skatteyderne til at få nogle sendemaster til TV-2 op at stå, og så er der i øvrigt et nævn, der stort set skal lave, om man så må sige, alt det, der er lidt indhold i.

Hele argumentet for TV-2 – det har vi også hørt i dag – er et eller andet med, at hvis man nu har lidt konkurrence, så bliver formentlig også TV-1 bedre, ligesom det samlede udbud af TV skulle blive bedre, og som andre også har bemærket, kan vi markere vores danskhed stærkere.

Hvis det var rigtigt, at kvaliteten af programmerne blev bedre, hvis det var rigtigt, at vi markerede danskheden stærkere, mener jeg, at det var bare med at komme i gang, og det var bare med at få lavet et TV-2 og alt muligt andet; men som i så mange andre sager er det også på dette punkt myter, ideologi og almindelig sniksnak, regeringen forelægger for os. Det, det handler om, er jo, at hvis man skal lave et ordentligt fjernsyn, skal man langt snarere – det kommer jeg tilbage til – diskutere en forbedret kvalitet af det, vi har, og ikke bare lave flere og flere kanaler.

Jeg vil godt sige meget kort noget om reklamerne, for dér har kulturministeren jo –

[Tinning]

og det er bare ét eksempel på uklarhederne – stillet os i udsigt i sine bemærkninger til lovforslaget, at der samtidig skal udarbejdes regler, der sikrer, at annoncørerne ikke kan få indflydelse på programindholdet. Kulturministeren kan meget, men jeg kunne godt tænke mig at vide, hvordan i alverden kulturministeren eller andre har tænkt sig at gøre lige præcis det. Man kan skrive mange bøger, man kan også skrive mange bøger om, at Jorden er flad, og man kan skrive meget om, at der er ting og sager, vi ikke vil have. Og man kan vedtage nok så mange gange, at reklamerne ikke må påvirke indholdet af programmerne, men det, der sker, for nu at tage det helt enkelt og banalt, er: hvis vi siger, der er nogle, der godt vil have nogle reklamer puttet ind, og vi tager kulturministerens forestillinger, kan det ikke ske i ét program. Det skal ske i nogle blokke mellem to programmer. Ja men sådan noget gør man selvfølgelig kun, hvis man håber på, der er nogle, der kigger på det. Der er ikke mange, der tror, at folk går hen og åbner for fjernsynet for at se reklamer, men folk tror selvfølgelig, at hvis der ligger en udsendelse før, som der er mange der kigger på, og der ligger en udsendelse bagefter, som der er mange der kigger på, så slukker de heller ikke, medens reklamerne er der. Det er hele fidsen, og derfor kommer der selvfølgelig den mekanisme, der hedder, at der bliver en sammenhæng mellem seerantal, udsendelsernes popularitet og interessen for at tegne reklamer, og på den måde bliver der både en sammenhæng og en påvirkning. Jeg kunne godt tænke mig, om kulturministeren – og andre med for den sags skyld – ville forsøge at forklare det.

Om den koncessionsmodel, der er nævnt, skal jeg ikke sige ret meget andet, end at jeg synes, det er rystende, så lidt man har sagt om den. Man siger jo bare i forslaget til § 19 a, stk. 1, at dette nævnt skal lægge til grund, at programvirksomheden skal være præget af alsidighed og kvalitet og i rimeligt omfang skal bestå af dansk programproduktion. Det gælder ikke de enkelte koncessionshavere, men det gælder som helhed; og hvordan skal det sikres? Det forekommer os at være totalt og aldeles uigennemskueligt, og det er formentlig derfor, ministeren ikke har skrevet noget om det andet end sådan almindeligt pladder-pladder omme i bemærkningerne.

Det, man burde gøre i stedet for at kaste sig ud i at lave et eller andet nyt i et nyt TV-2, var at sige til sig selv: hvem er gode til at lave dansk fjernsyn til danskerne? Det er vi, danskerne. Vi er simpelt hen verdens bedste til at lave noget fjernsyn til os selv, som vi kan bruge, selvfølgelig fordi vi uanset alle mulige forskelligheder, uanset alle mulige ting og sager, vi kan blive uenige om, kan trække på en fælles dansk kulturarv, og det skulle vi gøre og så lave noget ordentligt fjernsyn.

Så hører man indvendingen: ja men Danmarks Radio eller det, vi har af fjernsyn i dag, er for dårligt. Det er en forkert formulering. Det er blevet gjort for dårligt, bl.a. af politikere, der i én lang stribe demonstrerer deres manglende evne til at holde fingrene, hvor de burde holde dem, nemlig væk. Vi har på det sidste set en økonomiminister, som er blevet kendt for at gøre en meget kraftig indflydelse gældende for at komme på skærmen. Jeg synes ikke, det er det værste eksempel, for det er så åbent, at man kan se, hvad der foregår. Det værste er alt det, der foregår af samme slags, men bare i det skjulte.

Det, vi har brug for, er som sagt et fjernsyn, som er uafhængigt, og et fjernsyn, som er bedre, ikke bare noget mere af den slags, vi i øvrigt kan få fra udlandet.

Til allersidst – nu er min taletid også udløbet –: hvis nu det skulle gå sådan, at der alligevel bliver et flertal for et eller andet TV-2, så mener vi, det er afgørende dels at sikre nogle programforpligtelser dér, som svarer til dem, der er for det gældende fjernsyn, dels at sikre, at det i hvert fald bliver entreprismodellen fremfor den model, som kulturministeren har lagt op til.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Der er jo ingen tvivl om, at et sådant forslag kan sætte sindene i kog. Kristeligt folkepartis holdning er helt klar: vi har hele tiden sagt, at vi ønsker TVs monopol brudt. Monopol betyder jo eneret, og i alle tilfælde, hvor der er monopol, er der en fristelse til, at man ikke tager hensyn nok til køberne, brugerne, seerne og hørerne.

Jeg morede mig lidt over hr. Tastesens bemærkninger. Der blev sagt, at vi skulle have et TV-2, som skulle være borgerligt og

[Inger Stilling Pedersen]

fornøjeligt, og så skulle man have et TV-1, hvor man altså nu er samfundskritisk – sagt på en anden måde: lidt kedeligt. Det kan også være, at det ikke var ment sådan, men sådan kunne det godt udlægges, for jeg tror, at man i TV og radio meget ofte ikke hører brugerne. Jeg kunne ønske, at TV-folk og radiofolk en gang imellem kunne gå ind i danske hjem og høre diskussionen, før man skal til at vælge programmer. Jeg har hørt det nogle gange vidt forskellige steder. Man ser efter, hvad der er i aften. Nå, der er ikke noget. Vi tager lige hen og henter et par videofilm. Eller: nå, det og det og det, ja men det er jo typiske TV-ønsker. Altså: det er det, vi skal høre i aften.

Jeg blev for kort tid siden ringet op af en lidt ældre dame, der mente, at man gjorde alt for lidt for de ældre, og det synes jeg at hun har ret i, for selv i et godt program, et godt TV-indslag, skal der efter min mening absolut være den musik, som jeg ikke bryder mig om; det er altid nogle, der står med guitare og hopper og vrikker lidt, og det kunne jo godt være, der var mange, der godt kunne tænke sig, at der var lidt mere lodige indslag dér.

Det gælder også børne- og ungdomsprogrammerne. Jeg tror, at man i højere grad skal lytte til, hvad folk vil.

Men det er jo ret typisk, som det også er understreget i dag, at vi vil bestemme, hvad der er bedst for folket. Vi skal nok sige til jer, at det er det her, I har brug for. Vi kan jo nok høre, at der siges: nå, det er bare, fordi du har den opfattelse, du har. Men igen: prøv at gå ud og lytte til folk. Jeg har sagt det tidligere. Jeg tror, at måske er fejlen den, at man i Danmarks Radio og TV tror, man er alsidig, fordi de, man omgås, har samme synspunkter stort set. Man burde lytte lidt mere til andre grupper!

En anden ting, der gør, at der er så meget kritik af TV, er nok det, at man altid er på pletten, når det gælder mindretal, nogle sensationer, hvorimod man i andre tilfælde, hvor der bliver gjort et godt stykke arbejde – man kan f.eks. tage ungdomskorpserne og meget andet – føler, at det ikke har interesse.

Altså, vi går helt klart ind for, at vi må have brudt TVs monopol.

En anden ting, jeg også lige kan nå at nævne, er søndagsprogrammerne, der er kommet nu. Hvor har jeg mødt mange fami-

lier, der har sagt til mig: hvor er vi kede af den søndagsudsendelse. Den ødelægger muligheden for, at vi kunne samles?

I det hele taget kunne man sige: kunne vi i et TV-2 ikke få nogle flere familieprogrammer, hvor man ikke deler op i unge og ældre og børn, men hvor hele familien kan samles?

Jeg skal også kort sige om reklamer: jeg synes, reklamer kan være vældig morsomme at se på, og hvis man får styr på det, vil vi være positive over for det.

Der er også nævnt noget om nævnet. Her vil jeg gerne sige, at vi bør nok se på, om ikke lytterorganisationerne skulle med her.

Men vi glæder os, det skal nok blive en spændende udvalgsbehandling.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg vil gerne sige tak til ordførerne for, synes jeg, en meget positiv debat i dag. Det er klart, at forslaget har været længe undervejs. Vi har med vilje afventet diskussionen i mediekommissionen, fordi vi ikke ønskede at pådrage os den mistanke, at det ikke ville anfægte os, hvad mediekommissionens 60 medlemmer beskæftigede sig med, og jeg vil gerne sige tak til mediekommissionen. Jeg synes faktisk, dens arbejde har været uhyre nyttigt. Dels synes jeg naturligvis, det er nogle fornuftige forslag, der er kommet ud af det, det er klart – regeringen har jo stort set adopteret det ene af forslagene på koncessionsmodellen – dels synes jeg, at uanset hvordan de to forskellige mindretal, der var i kommissionen, har stillet sig, må man sige, at man har gennemført mange grundige både drøftelser og undersøgelser af et område, som det absolut var interessant at vide noget mere om, inden man satte det i gang.

Så har der været en del presseomtale forud for i dag om, at der slet ikke var flertal for noget, at kulturministerens forslag gik på gulvet, og jeg ved ikke hvad. Det synes jeg er klart dementeret i dag.

Må jeg prøve at ridse op, hvordan jeg ser situationen i øjeblikket. Der er et klart flertal, der siger ja til TV-2, med eller uden fru Ingerlise Koefoed. Der er et klart flertal, der siger ja til, at TV-2 skal ligge uden for Danmarks Radio – og underforstået, at det skal opbygges på en helt anden måde. Der er et klart flertal, der derigennem siger ja til et

[Ministeren for kulturelle anliggender]

brud på Danmarks Radios monopol, også på – i hvert fald en stor del af – de udenlandske programmer, og det er også vigtigt. Endelig er der et rimelig stort flertal, så vidt jeg kunne tyde det, der siger ja til, at nu må vi i gang med at sætte de her master op, og det tager som bekendt en årrække. Jeg håber, det kan gøres hurtigere, end man tidligere har ment, men i hvert fald skal masterne op, inden der bliver sendt noget som helst, og det tager lige præcis så lang tid, at vi vil kunne nå i mellemtiden at drøfte videre, hvordan indholdet skal være. For det er jo det, der er interessant, det er klart.

Hvad vil vi med TV-2? Hvordan skal det styres? Hvordan skal det finansieres? Regeringen har givet et bud på det i dette lovforslag, men jeg håber også, at man mærker sig, at regeringen faktisk har lagt mange ting åbent op. Den førstebehandling, vi har i dag, er jo i mere end én forstand en førstebehandling af dette lovforslag om TV-2, men det er også en førstebehandling af hele sagen, fordi yderligere forslag til de detaljerede regler er det, vi skulle sætte nævnet i gang med nu efter denne lovbehandling. Efter det skal vi jo have en ny runde her i folketinget, hvor man så kommer mere i detaljer.

Dette lovforslag sætter tre ting i gang. For det første får man brudt monopolen. For det andet får man sat masteopbygningen i gang, og for det tredje sætter man nævnet i gang med at udarbejde nærmere regler. Der er ingen af os, der har prøvet det her før, og hr. Tinning kan have meget eller lidt tillid til mine evner, men jeg vil gerne sige, at jeg føler ikke, at vi i kulturministeriet i hvert fald kan angive nærmere regler for reklamer eller for koncessionsbetingelser, også fordi vi ikke aner, hvem kunderne er. Dette må man jo også ud at sondere: hvad har vi for en kundekreds? Hvem er interesseret i at lave et TV-2? Har de penge til det? For det er jo ikke statspenge, vi taler om her.

Altså, der er hundrede spørgsmål, der ikke er afklaret med dette forslag. Det var heller ikke meningen. Meningen var, at nævnet nu skulle i gang med at arbejde, og naturligvis må nævnet arbejde ud fra det, som drøftelserne i folketinget når frem til, det er klart. Men nævnet skal i gang, og så kommer nævnet tilbage til ministeren og til folketinget med forslag om, hvordan TV-2 skal fungere.

Der er nogle få bemærkninger, som jeg gerne vil svare på.

Hr. Tinning og flere andre ordførere var inde på spørgsmålet om reklamer, og nu skal det hele altså ikke dreje sig om reklamer. Det er klart, at regeringen har lagt vægt på at få en delvis reklamefinansiering. Det ligger der nogle holdninger i, og det har debatten i dag klart vist. Nogle synes, det er noget skidt med reklamer, nogle synes, det er fornuftigt og godt og måske oven i købet positivt med reklamer. Det er holdninger. Men derudover kommer der altså nogle andre argumenter ind, som jeg også beder om man lader indgå i overvejelserne i udvalget.

Som jeg forstod det i dag, var der et flertal, der sagde: ja men vi må have svensk TV, vi må have tysk TV, altså nabolands-TV ud over Danmark, landsdækkende; det er en simpel retfærdighedsgerning. Det kan ikke være sådan, at der kun er et par hundrede tusinde, der kan tage Sverige, og at nogle kan tage Tyskland, det må vi kunne alle sammen. Ja men hvad er det så for en situation, vi har rent reklamemæssigt? Så har vi faktisk den situation derefter, at vi i løbet af kort tid har landsdækkende reklamefinansieret fjernsyn. Det er bare tysk fjernsyn.

Så beder jeg om at betænke, hvordan virksomhedernes situation er i Danmark. Flere ordførere har været inde på at angribe, at det kun var de store, der ville kunne reklamere i TV-2. Ja men kære venner – nå, det er måske ikke tilladt at sige det – men så, kære medlemmer af folketinget: hvad er det så, der sker med tysk TV? Hvem tror man kan annoncere i det?

Som jeg ser denne reklamediskussion, har den forskellige lag: vi har et tysk TV, hvor de absolut store firmaer kan annoncere – det giver sig af sig selv på grund af priserne. Det kan de multinationale selskaber – som jeg ikke har så meget imod som de, der normalt får nervøse trækninger, når de udtaler ordet – store tyske selskaber eller måske 5 store danske firmaer. De kan annoncere i tysk TV, og de kommer nu ind på det danske marked via et landsdækkende tysk TV.

Hvis vi nu forestillede os, at vi lavede reklame i dansk TV, så vil jeg ikke påstå, at vi kommer ned til den lille købmand eller cigarhandleren på hjørnet, det vil nok være stærkt sagt, hr. Tinning, men vi får dog taget et ekstra lag med af danske virksomheder,

[Ministeren for kulturelle anliggender]

som kan konkurrere med de udenlandske virksomheder, der annoncerer i det tyske landsdækkende TV. Jeg vil lige tilføje, at skulle man oven i købet beslutte at lave regionale udsendelser, f.eks. regional nyhedsformidling, hvad der kunne være rimeligt nok, så er der jo en regional reklamemulighed for de endnu mindre danske virksomheder.

Jeg beder om, at man betænker – ikke mindst vil jeg sige det til socialdemokratiet – hvad der ligger i den situation for danske virksomheder, for danske arbejdspladser, hvis det alene er et landsdækkende tysk TV, der sælger reklamer i Danmark, og man ikke må få fingre i det fra danske virksomheders side. Jeg synes, at man forspilder nogle chancer, og det kan på lidt længere sigt blive ubehageligt, og jeg vil i hvert fald bede om, at man tager det med i overvejelserne. Men som sagt har vi i hvert fald 2-3 år, inden TV-2 begynder at sende. Lad os finde ud af det i mellemtiden.

Endelig havde hr. Tinning – det var så det, jeg skulle vende tilbage til – nogle bemærkninger om reklamer. Hr. Tinning og jeg bliver aldrig enige om reklamer, det er jeg helt overbevist om. Det er muligt, at det har hjulpet lidt på hr. Tinning, at han har opholdt sig i FN et par måneder, det plejer at være godt for folks TV-kundskab. I hvert fald må jeg sige til hr. Tinning, at den model, hvor man adskiller annoncørernes interesser og programvirksomheden, findes i tysk TV. Nu kan jeg ikke helt detaljerne i det her, men i tysk TV mener jeg det er således, at de sælger reklametid for et år ad gangen. Man køber sig reklametid, men man kan ikke sige, at det skal være i forbindelse med det program eller det program, som er særlig populært, for man ved ikke noget om, hvornår det bliver sendt.

Det var sådan nogle regler, jeg havde forestillet mig, hr. Tinning, men det er ikke kulturministeren, kan jeg sige til hr. Tinnings beroligelse, der skal lave disse regler, det er nævnet, og nævnet må jo så undersøge, hvad man gør i andre lande, for vi skal have nogle vandtætte skodder mellem annoncørerne og dem, der laver programmerne. Så meget tror jeg i hvert fald at vi er enige om. Så kan hr. Tinning have tiltro til mine evner eller ej; det skulle såmænd ikke forbavse mig, hvis han ikke havde det.

Hr. Poulsgaard var meget negativ i dag, synes jeg, over for, hvad der lå af perspektiver i det her, og det synes jeg faktisk ikke er begrundet. Det er muligt, at hr. Poulsgaard godt kunne have tænkt sig noget bedre eller noget vildere, eller jeg ved ikke hvad. Det er som regel det synspunkt, fremskridtspartiet har. Som regel bliver det ikke imødekommet, og det gør det heller ikke i dag. Vi får ikke den rene hr. Poulsgaard-vare i dag heller, det gør vi sjældent.

Jeg synes da ganske afgjort, at behandlingen i dag har vist, at der i folketinget er bred enighed om nogle store principper, og så kan vi slå lidt om resten. Det er ikke, fordi det er ubetydelige ting, vi er uenige om, men vi kan afgrænse det til nogle bestemte områder, og det synes jeg er meget positivt.

Hr. Tastesen var lidt bekymret over, hvorvidt jeg nu havde forstået, hvad han sagde. Jeg må indrømme, at der var noget, der godt kunne få mig til at tvivle en lille smule på min egen forståelsesevne, for hr. Tastesen citerede mig med forargelse i stemmen for et eller andet, jeg skulle have sagt om, at det skulle være seervenligt. Det brød hr. Tastesen sig i hvert fald ikke om. Nej, det skulle være forbrugerstyret. Og så spørger jeg: hvad er egentlig forskellen? Behøver der egentlig at være en forskel? Det gør der vel ikke. Jeg går da ud fra, at hr. Tastesen er klar over, hvordan den almindelige opinion er med hensyn til, hvad man skal have i fjernsynet. Det må da i høj grad påvirke hr. Tastesen, når han ønsker et forbrugerstyret fjernsyn, men dér kan jeg tage fejl.

Så vil jeg også godt nævne en anden lille ting hos hr. Tastesen, der svækkede min tro på min egen forståelsesevne. Det var noget med, at nej, vi skulle ikke tage for meget stilling til for meget nu. Altså, nu har socialdemokratiet i blide vendinger – naturligvis som sædvanlig – under hele valgkampen bebredt regeringen og sagt: kom der nu ikke snart et forslag, og nu måtte vi snart, og ellers ville socialdemokratiet selv komme med noget, og nu hastede det osv., og lige pludselig skal vi altså ikke tage stilling til for meget for hurtigt. Det forstod jeg heller ikke rigtig. Men det drøfter vi da meget gerne videre i udvalget.

Fru Ingerlise Koefoed var bekymret over, at det gik for stærkt. Det behøver fru Ingerlise Koefoed ikke at frygte. Med det tempo,

[Ministeren for kulturelle anliggender]

der er på, når man først skal til at søge om tilladelse til at sætte master op og derefter sætte dem op og få det hele arrangeret, så er der ikke noget, der løber fra os, fru Ingerlise Koefoed. Det skulle lige være den tekniske udvikling, men det er den fare, vi lever med.

Tak til ordførerne. Jeg håber på en positiv udvalgsbehandling. Jeg synes, at debatten i dag klart har vist, at det er der alle mulige udsigter til.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Mit spørgsmål til ministeren hidrører fra, at det i og for sig først nu gik op for mig, hvor lang en tidsplan man egentlig må regne med, og så synes jeg, det er naturligt at stille dette spørgsmål: har ministeren betænkt, om man ikke skulle prøve ret snart også at få et forslag frem om radiostationer? Det må alt sammen kunne arrangeres hurtigere, og der må kunne hentes en række værdifulde erfaringer fra det, som er brugbart på det andet område.

Så skal jeg i øvrigt beklage – men det må jo skyldes, at ministeren ikke har været lige så lang tid i det høje ting, som hr. Tastesen har; ellers ville ministeren vide det fra hr. Tastesens sprogbrug – at når hr. Tastesen taler om »forbrugerstyring«, så menes der Forbrugerrådets formand. Det er forbrugerstyringen her i landet!

(Kort bemærkning).

Ole Bernt Henriksen (KF):

I en af Københavns universitets mange svaghedsperioder, i 1600-tallet, havde man en lang diskussion om englevingernes beskaffenhed. De gik til afstemning, og konsistoriet vedtog, at engleving var gjort af luft.

Det er noget af denne diskussion også, for jeg kan til lidt støtte for ministerens sidste bemærkninger sige, at en diskussion om reklamer i dansk TV er aldeles overflødig her. Det er udelukkende et spørgsmål om, hvor længe dette ting vil se på, at reklamemidler går ud af Danmark til tysk TV og andre fjernsyn, hvor store disse beløb er, og hvor længe vores betalingsbalance kan holde til det. Så jeg vil egentlig tilråde mine venner i oppositionspartierne, at de følger ministerens

tanker og bemærkninger. Dette er en sag, I har tabt og vi har vundet! Den er afgjort.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Over for hr. Erhard Jakobsen kan jeg oplyse, at så snart mediekommissionen er færdig med sine overvejelser – det skulle ske meget hurtigt, i hvert fald i løbet af efteråret 1984 – vedrørende bruddet på radiomonopolet, vil regeringen være sindet at fremsætte et lovforslag. Det blev overvejet, om det skulle have været indeholdt i dette forslag, fordi det naturligvis kunne forekomme nemmere at bryde monoopolet på radiosiden end på TV-siden. Men vi har altså igen valgt den holdning fra regeringens side at afvente mediekommissionens overvejelser – af de grunde, jeg tidligere har nævnt. Men det skulle blive snart, og sandsynligvis inden et TV-2 kommer i gang.

Tastesen (S):

Jeg vil først sige til ministeren for kulturelle anliggender, at når socialdemokratiet mener, det er nødvendigt, at der træffes hurtige beslutninger, så har vi tænkt på, at det var nødvendigt, der blev truffet en hurtig principbeslutning om TV-2, således at man rent teknisk kunne gå i gang med det æterbårne TV, at masterne kunne blive opstillet, og så har vi den mellemliggende periode til at komme på plads med de andre ting. Det er naturligt det, vi mener.

Når ministeren har valgt at følge ikke flertallet, men det største mindretal i kommissionen, så burde ministeren måske have trukket regeringsrepræsentanterne fra, for det er naturligt, at regeringsrepræsentanter i kommissioner normalt følger ministerens indstilling. Hvis de var trukket fra, så var det andet mindretal blevet det største, og så havde ministeren bragt sig i overensstemmelse med det, der nu synes at være flertal i Folketinget for, nemlig at vi skal sige nej til koncessionsmodellen og vælge den model, vi peger på fra socialdemokratiets side, og som de øvrige ordførere fra et flertal har peget på. Det er nok det, vi skal samles om, når vi nedsætter nævnet.

Så vil jeg gerne have ministeren til at svare på, om hun er enig med os i, at nævnet har den begrænsede opgave at beskæftige sig

[Tastesen]

med de problemer, som vil komme, når vi får et TV-2, og at vi ikke på forhånd, som ministeren gør i sit koncessionsmodelforslag, går ind for, at det er noget, som skal fortsætte og skal pege ud i fremtiden. Det er der jo nok ikke flertal for her. Er ministeren indstillet på, at vi begrænser os allerede på nuværende tidspunkt på baggrund af den førstebehandling, vi har haft her?

Vi får reklame i det sydlige Jylland i de tyske programmer, men det er min opfattelse, at når vi får to danske TV-tilbud, så vil dette betyde, at folks kiggen udenlandsk TV vil blive begrænset til et naturligt leje. Derfor vil der også være begrænsede muligheder for reklamens udvikling her. Det har ikke vist sig, at dansk reklame slår igennem i tysk fjernsyn, fordi det ikke kan betale sig. Det må være tyskernes sag, om de vil have reklame i deres fjernsyn. Det er os, der skal tage stilling, et flertal her i folketinget – endnu da – til, om vi skal have reklame i dansk fjernsyn.

Ministeren ville gerne have en forklaring på det med det seervenlige TV. Det lå i ministerens udtalelser, at det, hun ønskede, var et mere seervenligt TV, og derved må man forstå et mere seervenligt TV end det, vi har i øjeblikket. Deri lå også, at det skulle være et anderledes TV, og i det øjeblik det skal være anderledes, må det være noget forskelligartet i totaliteten i forhold til det nuværende TV. Nok skal vi have to TV-programmer, to TV-tilbud, men ministeren rejser frygten hos os andre ved at henvise til, at det skal være mere seervenligt. Jeg går også ind for seervenlige TV-programmer, men det skal være alsidigt, og det skal være bredt. Det er dér, jeg tvivler på ministerens gode hensigter.

Flemming Jensen (KF):

Så vidt jeg hørte, hverken be- eller afkræftede hr. Tastesen den udlægning, hr. Erhard Jakobsen gav af, hvem forbrugerne er i Danmark. Jeg kunne måske spørge, om forbrugerne i forbindelse med TV ikke er os, der af nød eller af lyst – de sidste skal der nok også være nogle af – ser TV, om det ikke er os, der er forbrugerne, og om det så ikke er os, der skal bestemme. Da vi ikke har direkte valg til det, der hedder radiatorådet, har man jo andre indikatorer, f.eks. opinionsundersøgelserne, der fortæller, hvad befolkningen

ønsker. Men det er måske i hr. Tastesens øjne ikke forbrugerne.

Der har været talt meget om reklame, og det er efterhånden ved at udvikle sig til noget i retning af en religionskrig, og det er det frygteligste, man kan komme ud for. Argumenterne har stået over for hinanden et utal af gange. Når hr. Tastesen nu med rette er glad for, at han hører til i den sydlige del af Jylland, så vil jeg spørge, om han ikke er opmærksom på, at der har været en undersøgelse, som viste, at salget af danske mærkevarer faldt i takt med, at der blev reklameret med tilsvarende tyske mærkevarer i TV. Kan det ikke vække nogen bekymring f.eks. for danske arbejdspladser?

I første omgang havde jeg ikke tid til det, men jeg vil godt lige for en ordens skyld sige, at styreformen i TV og nævnet osv., hvor vi principielt naturligvis er enige med ministeren, også er noget, vi skal drøfte. Det er jo ikke nogen dårlig egenskab, at man tænker sig om, før man handler, men det kan en gang imellem have den følge, at man overhovedet ikke kommer til at handle, og i mellemtiden kan der ske det, som min partifælle hr. Ole Bernt Henriksen var inde på, at milliarderne strømmer ud til fremmed reklame.

Sander (V):

Det sidste, hr. Flemming Jensen var inde på, vil jeg gerne vende tilbage til.

Hr. Bilgrav-Nielsen sagde, at de radikale er stillet op på en fodboldbane, der er kridtet op. Med den kraftige afvisning af reklamer, man kom med i dag fra de radikales side, synes jeg ikke, at man stiller op det sted, der er kridtet op. Vi har f.eks. ikke råd til at kridte op. Alle pengene går til udlandet, for det er klart, at hvis vi venter nogle år – det må vi under alle omstændigheder gøre – så bliver de udenlandske kanaler enten direkte eller via satellit, så dominerende at vi får nogle ønskekanaler, og det er klart, at de store virksomheder vil reklamere i disse kanaler og dermed komme ind på det danske marked. Det synes jeg er forfærdelig kedeligt, for de reklamepenge kunne vi jo bruge, således at vi ikke skal tage hr. Bilgrav-Nielsens columbusæg i anvendelse, for det dér med momspengene er jo bare en omfordeling, som der ikke er ret meget gevinst ved.

[Sander]

Fru Ingerlise Koefoed kørte igen frem med indblandingen fra annoncører i programmerne. Det synes jeg, som det også er sagt af mange andre tidligere, både her i salen og i den skrevne debat, er en hån dels mod journalisterne, som arbejder på de danske dagblade, dels mod dagbladene i det hele taget. Her har man levet gennem hundreder af år med annoncer og reklamer, uden at jeg har på fornemmelsen at det har skadet forfærdelig meget. Jeg kan sige for min part, at jeg har i hvert fald aldrig oplevet det. Det er væsentligt at understrege, synes jeg, at det er de store firmaer, som får de gode reklamemuligheder, hvis vi siger nej her i Danmark, for de magter at gå til udlandet og reklamere i de kanaler, som når bl.a. de danske forbrugere. Det kan de mindre og mellemstore firmaer ikke.

Det blev af fru Ingerlise Koefoed sagt, at vi skulle tage det med ro og vente et stykke tid med at forbedre mulighederne for at nedtage og fordele de udenlandske programmer fra satellitterne. Jeg synes også, at det er en hån – ikke mindst mod mine venner i det midtjyske område – som nu gennem mange år har været de eneste, der er uden mulighed for at tage andet end TV-1.

Sluttelig, der er talt meget om reklamer. Venstre har allerede for mere end et år siden nævnt muligheden af, at vi skulle have reklamer på begge kanaler for at få den ligestilling, som er nødvendig for, at vi kan få en fair konkurrence. Det er ikke alene i overvejelserne omkring et TV-2, det er værd at tage reklamer med. Det er det i allerhøjeste grad også, når vi skal se på den samlede mediepolitik.

Ingerlise Koefoed (SF):

Fru Bente Juncker var inde på, at engelsk TV var blevet så godt, fordi der var så mange kanaler og der var sådan en god konkurrence. Det kan jeg ikke dømme om, for jeg har aldrig set engelsk TV; jeg har derimod set amerikansk TV. Jeg har haft lejlighed til i 6 uger at se 13 amerikanske kanaler, og jeg må sige, at forskellen mellem de 12, der var reklamebårne, ikke var til at få øje på. Det eneste program, der adskilte sig væsentligt i kvalitet, i holdning, i ideer og i indslag, var den ikke reklamebårne kanal 13. Resten kunne såmænd være rystende ligegyldigt, bortset

fra at en af kanalerne var på spansk; men det gjorde ikke så meget, for det så præcis ligesådan ud som de andre. Så jeg tror ikke ret meget på den med, at de mange, mange kanaler giver bedre programmer.

Så vil jeg sige til ministeren, at når jeg sagde, at det ikke behøvede at gå så stærkt, så gik det jo på, at jeg gerne så, at man var afklaret med hensyn til ideerne om et dansk TV-2, før man lukkede op for mere udenlandsk TV, end man allerede har.

Og til hr. Sander vil jeg sige, at jeg sagde netop: mere udenlandsk TV. Jeg har ikke noget imod, at det TV, vi allerede tager ind i forskellige dele af landet, også kommer til resten af landet. Jeg vil godt i den forbindelse spørge ministeren, om der, hvis vi begynder at sende svensk fjernsyn til Jylland og tysk fjernsyn til Sjælland og sådan noget, så ikke vil rejse sig nogle af de ophavsretlige problemer, som man hidtil ikke har haft, fordi man kun har kunnet se programmerne i en meget begrænset del af landet, og så har man sagt: skidt med det, lad dem bare kigge med. Men når det kommer ud over hele landet, får vi så ikke nogle problemer?

Hr. Ole Bernt Henriksen talte om englevinger og reklamer. Der findes da muligheder for at sige, at vi heller ikke vil have udenlandske reklamer i det udenlandske fjernsyn. Der findes teknisk mulighed for at udelukke det. Jeg kender ikke teknikken, så den kan man godt hænge mig på, hvis man vil.

Derudover vil jeg sige, at der er én dårlig virkning ved reklamen, vi ikke har talt om endnu, og som jeg godt vil fremhæve. Det er den form, reklamen bringes i. Jeg er sikker på, at den hurtige, den overfladiske, den flotte form, som man bruger i reklame – det skal man, fordi det skal være blikfang og man skal komme med sit budskab hurtigt – vil påvirke hele den øvrige programlægning i TV. Det vil bl.a. få en meget dårlig indvirkning på muligheden for at fængsle folk med det lokale TV, som ikke kan være så smart, som ikke skal være så smart, og som for os er så vigtigt at få med i TV.

(Kort bemærkning).

Ole Bernt Henriksen (KF):

Det var dog en meget interessant bemærkning, fru Ingerlise Koefoed fremsatte her: at

[Ole Børnt Henriksen]

der findes midler til at forhindre fremmede signaler i at komme ind i Danmark. Det vil jeg dog godt spørge lidt til, hvad det drejer sig om. Jeg har meget sjældent hørt en lignende bemærkning i denne sal, hvor jeg somme tider har hørt et og andet. Er fru Ingerlise Koefoed ukendt med visse konventioner, Danmark har indgået, f.eks. med Sovjetunionen og andre lande? Jeg synes virkelig, at vi må bede om en forklaring på dette. Det er derfor, jeg kommer herop. Jeg er fuldstændig paf!

(Kort bemærkning).

Maisted (FP):

Det er simpelt hen en rystende debat, man har her om ytringsfriheden og den frie informationsret i det danske samfund. I grundlovens § 77 står der:

»Enhver er berettiget til på tryk, i skrift og tale at offentliggøre sine tanker, dog under ansvar for domstolene. Censur og andre forebyggende forholdsregler kan ingen sinde på ny indføres.«

Dette folketingsflertal har gennemført censur over for den danske befolkning. Og så hører man, at fru Ingerlise Koefoed vil udvide denne censur. Det er simpelt hen fantastisk, at man i det danske folketing kan diskutere, om man skal have fri ret til at sprede nyheder via radio og TV. Føj for pokker!

Formanden:

Der er ikke nogen grund til at trække sproget længere ned.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Jeg skal forsøge at udtrykke mig i et noget mere høvisk sprog.

Den er godt nok langt ude, at lige præcis hr. Maisted skal op og himle op om ytringsfriheden. Hvad er det, vi har hørt hele højrefløjen stå og forklare os i diskussionen om reklamer lige før? Jo, det er, at der er et problem. Der er et problem, for det er kun de rige, der har reel ytringsfrihed. Det er kun de store, der kan gå til udlandet og købe reklamer og komme ind i Danmark igen, for andre har ikke råd. Deres argument er, at når nu de store kan og de har ytringsfriheden, de har mulighederne for at komme ind i de små

danske hjem med deres budskab, så skal andre også, så skal hele skidtet klattes til med reklamer.

Det er selvfølgelig en fuldstændig absurd måde at tænke på. Men det er den ytringsfrihed, hr. Maisted taler om. Det er den ytringsfrihed, som baserer sig på pengemagt. Det er den, der i virkeligheden er i dette samfund. At læse op af grundloven er noget af det dumme, man kan gøre, hvis man vil give et indtryk af, hvordan Danmark tager sig ud.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Man får jo næsten lyst til at sige ligesom Grislingen i »Peter Plys«: »Men du gødeste, men du allerallergødeste.«

Det er dog forfærdeligt, hvad man kan få ud af en bemærkning, der går på, at så vidt jeg ved, findes der tekniske muligheder for at tage udenlandsk fjernsyn ind uden at tage reklamerne med. Når vi kan stå her og sige, at vi ikke vil have reklame i dansk fjernsyn, så har vi da minsandten også lov til at sige, at vi vil gøre, hvad vi kan, for ikke at få reklamerne med fra det udenlandske fjernsyn. Det forbeholder jeg mig i hvert fald ret til at sige, og det mener jeg ikke har spor med ytringsfrihed at gøre.

Formanden:

Hr. Maisted for en kort bemærkning, og nu vender vi snart tilbage til talerrækken.

(Kort bemærkning).

Maisted (FP):

Ytringsfriheden er nedfældet i grundlovens § 77. For min skyld kan hr. Tinning tale om kapital eller ikke kapital. Det offentlige har beslåglagt $\frac{2}{3}$ af den kapital, der findes i det danske samfund, og vi kunne selvfølgelig starte på at nedskære det, hvis hr. Tinning mener, at det vil fremme ytringsfriheden, at man f.eks. skar 100 mia kr. af de 350 mia kr., som man er villig til at bruge af skatteydernes penge.

Men det allervigtigste er, at man blæser på grundlovens § 77 i enhver henseende. Fordi man opfinder en anden lov, sætter man bare ytringsfriheden ud af kraft. Det er simpelt hen det groveste. Man skulle dog tro, at der

[Maisted]

var nogle, der havde respekt for den øverste lov her i Danmark, Danmarks Riges Grundlov, men det har et flertal her i folketinget ikke. Det er sandheden.

(Kort bemærkning).

Ole Bernt Henriksen (KF):

Jeg fik ikke noget svar på det spørgsmål, jeg stillede. Der rejser sig forskellige muligheder. Der er den mulighed, at fru Ingerlise Koefoed vil lave jamming, forstyrre signalerne på vej herind. Vil fru Ingerlise Koefoed gribe ind i programmer og krænke ophavsrettigheder? Jeg fik ikke noget svar på mit spørgsmål. Jeg vil meget gerne have det.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg sagde udtrykkeligt, at jeg ikke kender de tekniske muligheder. Jeg vil i udvalget stille spørgsmål om, hvilke muligheder der er for eventuelt at tage udenlandsk fjernsyn ind uden at tage reklamerne med, og derefter vil jeg tage stilling.

Formanden:

Hr. Ole Bernt Henriksen for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Ole Bernt Henriksen (KF):

Den skal blive meget kort, hr. formand. Jeg vil tilråde, at man lader være med at fremsætte sådanne uoverlagte bemærkninger fra denne talerstol.

Formanden:

Den sidste korte bemærkning til fru Ingerlise Koefoed.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg vil tilråde, at man lader være med at beskyldte medlemmer for at sige noget uoverlagt, når de har overlagt det.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Jeg synes nu nok, at de korte bemærkninger fra hr. Ole Bernt Henriksen, hr. Sander og flere andre tyder på, at for nogle drejer debatten om TV sig først og fremmest om at

bane vej for reklamer i dansk TV. Det er det, der er hovedspørgsmålet. Det kredser man om og glemmer, at det faktisk forholder sig sådan – det fremgår af et meget fyldigt afsnit af mediekommissionens betænkning – at man ikke, om jeg så må sige, ustraffet indfører reklamer i dansk TV. Det koster selvfølgelig noget.

Hvad siger dagbladene om den ting? Hvad siger magasinpressen? Hvad siger fagbladene? Hvad siger distriktsbladene? De siger, at op imod 160 mill. kr. af dagspressens annonceindtægter kan man risikere forsvinder, op imod 80 mill. kr. af magasinpressens indtægter, og fagbladene kan regne med at miste op imod 50 mill. kr., distriktsbladene 5–10 mill. kr. i annonceindtægter.

Så kan man sige: ja men det gør vel ikke så meget. Jeg minder om, at det ikke er mere end et halvt års tid siden, måske mindre, at vi her i folketinget med nød og næppe fik en vigtig forøgelse af støtten til dagspressen igennem. Jeg tror, det var på ca. 5 mill. kr. Vi skal langt højere op med støtten til dagspressen, hvis vi vil sikre de få dagblade, der bliver tilbage i Danmark fremover, hvis vi indfører reklamer i TV. Det glemmer man bare. Det har man måske råd til på visse større blade at se stort på, men ikke på en lang, lang række mindre blade. Jeg synes, det hører med i diskussionen.

Jeg deler sådan set ministerens opfattelse af debattens forløb. Der er enighed, synes jeg, om det væsentlige. Hvis vi kunne nå et lille skridt videre, så var det godt. Jeg synes, at det kunne vi nå ved, at ministeren ville erkende, at nævnets opgave må indskrænkes til at undersøge organisationsformen. Det kan ikke være sådan, at man efter debatten i dag konstaterer, at koncessionismodellen er lagt fast. Det er den ikke. Den er der i dag ikke flertal for.

Jeg synes, at man kunne afklare, afgrænse opgaven, hurtigt gøre sagen færdig i kulturudvalget, hvis man sagde: vi giver nævnet den afgrænsede opgave at undersøge organisationsformen, herunder de to i mediekommissionen bearbejdede ordninger med hensyn til entreprisemodell. Så tror jeg, vi kunne sige, at vi, måske oven i købet inden sommerferien, også har organisationsmodellen på plads.

(Kort bemærkning).

Flemming Jensen (KF):

For nu ikke at grave grøfterne dybere end nødvendigt skal jeg i hvert fald erklære mig enig med hr. Bilgrav-Nielsen i den konklusion, han drog om, hvor langt vi var kommet.

Men når hr. Bilgrav-Nielsen så siger – jeg citerer vist korrekt: hvad siger dagbladene? Så må jeg nok sige, at jeg tror, hr. Bilgrav-Nielsen har taget munden lidt vel fuld. Hr. Bilgrav-Nielsen henviser til nogle bemærkninger, går jeg ud fra, i Berlingske Tidende i dag, hvor de omtalte 160 mill. kr. er nævnt. Men jeg vil gerne have lov til at citere videre:

»Dagbladene i USA og i Finland har det fantastisk fint. På lang sigt vil der opstå et naturligt samspil mellem TV og dagbladene. TV er yderst velegnet til at markedsføre eksempelvis mærkevarer, og producenterne vil få brug for at følge TV-indslagene op bagefter i dagspressen.«

Så det er jo en ganske anden tale. Eller et andet blad, som ikke hører til de små, Jyllands-Posten fra i dag, den 21. februar:

»Argumenterne mod reklamer i TV er kendt til bevidstløshed, og de virker fremdeles ikke overbevisende.«

Og så underbygger man denne påstand. Der er dagblade, der deler hr. Bilgrav-Nielsens synspunkt. Det er jeg klar over. Men man har ikke ret til at sige dagbladene.

(Kort bemærkning).

Bilgrav-Nielsen (RV):

Jeg synes, at hr. Flemming Jensen kommer lidt let omkring problemet, når han nøjes med at citere et par dagblade fra i dag. Jeg beder om, at man kigger i mediekommissionens betænkning, det strækker sig fra omkring side 37 og de næste ca. 10 sider frem. Der er der udtalelser både fra Dagspressens Fællesorganisation, fra magasinpressen, fra fagbladene og fra distriktsbladene, og det, de nævner, er præcis de tal, jeg citerede.

Tinning (VS):

Jeg kunne godt tænke mig at foreslå, at vi anlægger en bane halvvejs til Oslo uden om DSB, for at gøre sådan noget ville svare til det, kulturministeren sagde i sin konklusion. Der er nemlig nu sagt ja til et TV-2 uden for Danmarks Radio. Der er sagt ja til at rejse masterne. Det eneste, der er tilbage, er

spørgsmålet om, hvad i alverden man skal sende via de master. Tilsvarende kunne man lægge en bane halvvejs til Oslo og en anden gang diskutere, hvem i alverden der skulle køre på den. Det er så åbenlyst absurd, at jeg håber, at alle må kunne indse, at det ikke kan nytte noget at vedtage dette lovforslag alene med de præciseringer, at nu skal vi have noget TV-2, og nu skal vi have os et nævn, og så skal vi have os nogle master, og resten snakker vi om en anden gang. Står de der først, er det jo noget skidt, hvis der ikke er flertal for at få dem brugt.

Tilbage til reklamediskussionen. Kulturministeren mente, at et ophold i USA plejede at lære folk lidt om reklamer. Det er da også gået mig på præcis samme vis. Jeg havde lejlighed til at se den film, der derovre hed »The Day After«, som vel herhjemme hed noget med »Dagen efter« eller sådan noget. Det, den handlede om, var situationen i en del af Nordamerika umiddelbart efter en atomkrig. Der så man det pudsige – det ser man normalt ikke derovre – at i et reklamefinansieret fjernsyn var der ikke nogen, der ville have reklamer. De ville godt have reklamer i den første halvdel af filmen, for det var sådan nogle pæne interviewer med nogle, der gik ude på landet, og det så såmænd alt sammen så kønt ud. Men der var ikke nogen, der ville have reklamer i den anden del, for det var en stærkt underdrevet skildring af, hvad der sker i en atomkrig, og det var usædvanlig hæsligt og forfærdeligt, og det var der selvfølgelig ikke nogen der ville have sat deres kønne firmanavn i forbindelse med. Så siger kulturministeren selvfølgelig: nå ja, men det, jeg tænker på, er den vesttyske model, det skal slet ikke være som i Amerika.

Tilbage står, at når kulturministeren ønsker sig vandtætte skodder imellem dem, der bestemmer over programmerens indhold, og dem, der køber reklamer, så spørger jeg selvfølgelig: hvordan skal man det? Og kulturministeren siger: det ved jeg ikke. Det er derfor, jeg foreslår, at vi nedsætter et nævn. Men en eller anden idé er man jo nødt til at have, for man kan jo da ikke nedsætte nævn til at løse alle mulige og umulige opgaver.

Det, der er problemet, er, at selv om de, der skal købe reklamer, ikke vælger, hvor de vil have reklamerne, så er det selvfølgelig stadig væk sådan, at hvis man ikke er sikker på, at der er et nogenlunde stort antal seere,

[Tinning]

der kigger på et program, så vil man heller ikke have reklamer i det. Hvis man ikke er nogenlunde sikker på, at det ikke bare er skildringer af en atomkrigs følger, den station sender, så vil man selvfølgelig heller ikke have reklamer dér. Derfor kan de vandtætte skodder kun laves ét sted, og det er i hovedet på kulturministeren. De kan ikke laves i virkeligheden.

Jeg mener stadig væk, at hvis vi havner i den fuldstændig absurde situation – det kunne meget vel ske herinde – at man vedtager et eller andet TV-2 uden at vedtage noget som helst andet, så må det være sådan, at der er frihed såvel for Loke som for Tor, som undervisningsministeren ynder at udtrykke det, sådan at der altså er de samme programforpligtelser for et nyt TV-2 som for et TV-1.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

En kort bemærkning til hr. Tinning. Hvis jeg har forstået hr. Tinning rigtigt med den lille anekdote fra USA om denne forfærdelige film, så forstår jeg ikke rigtig ræsonnementet. Filmen blev jo vist. At der ikke er nogen, der vil reklamere for tandpasta eller baby mad i en sådan film, kan jeg godt forstå, det må jeg ærligt sige. Men filmen blev jo vist alligevel. Hvad er så argumentet? Hvis filmen var blevet brudt af på midten og der blev sagt: den sidste halvdel viser vi ikke, for den kan vi ikke få sponsorer til, eller sådan noget, så synes jeg, det var alvorligt. Jeg synes ikke, det er spor alvorligt, at der ikke bliver reklameret i den sidste del. Jeg ved ikke, om hr. Tinning følte sig skuffet. Jeg forstår overhovedet ikke, hvad han vil med den historie.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Så må jeg fortælle kulturministeren, at en reklamefinansieret station godt kan leve med, at der i en enkelt udsendelse det halve af tiden ikke er reklamer. Det kan dog gå. Men en reklamefinansieret station kan selvfølgelig ikke leve med, at der i størsteparten af programmerne ikke er reklamer. Hvad enten kulturministeren vil erkende det eller ej, viser den historie os sammenhængen. Selvfølgelig er det da i orden, at man viser filmen, i øv-

rigt fordi der var en massiv presseomtale om den, men det kan man kun gøre én gang, det kan man ikke gøre 50 gange. Det viser lige præcis den sammenhæng, som kulturministeren forsøger at benægte.

Når ministeren lover os vandtætte skodder mellem dem, der reklamerer, og dem, der tilrettelægger programmerne, er der kun det ene svar tilbage: det skal I nok få; forudsætningen er bare, at et nævn skriver det for mig, for jeg kan ikke forklare det. Det er lige præcis det, der er uhyggeligt, nemlig at ministeren stiller sig op og slynger et løfte ud, og når man så spørger, hvordan de skodder skal laves, så siger ministeren: det ved jeg da ikke, det er derfor jeg vil have et nævn til at lave dem. Jeg kunne godt tænke mig, at man gjorde det omvendte: fik dem lavet – og så kunne vi jo tage stilling.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Ja, det er jo reklamerne, der ophidser i dag. Jeg tror, at man skulle tænke lidt på lovforslaget, for der står, at det kun skal være en mindre del; det er ikke meningen ifølge lovforslaget, at det fuldstændig skal finansieres af reklamer. Skal vi have gavn af TV-2 og det skal indvirke på reklamer, som det blev sagt at det vil gøre, så er det i hvert fald vigtigt efter kristeligt folkepartis mening, at det bliver uden for Danmarks Radio.

Så er der kommet nogle påstande om, at det kun er de store firmaer, der får gavn af reklamer. Men de store firmaer kan jo reklamere for nogle varer, som mindre handlende i lokale blade så kan reklamere med at de også har. Jeg kan huske, at vi, da vi i sin tid diskuterede statens informationstjeneste, var inde på, at OBS-udsendelserne i TV med opfølgning i dagspressen kunne have en stor betydning.

Kristeligt folkeparti ser på reklamer på den måde, at vi har dem i dag i så vid udstrækning, at vi simpelt hen ikke kan tillade os bare at lade, som om de ikke er der. Derfor må vi have noget styring af dem, vi skal måske stille nogle etiske krav til dem og meget, meget andet. Jeg mener, at alt det hører hjemme i udvalget.

(Kort bemærkning).

Tastesen (S):

[Tastesen]

Jeg havde faktisk ventet, at ministeren var kommet herop for at svare på det, hr. Bilgrav-Nielsen og jeg var inde på om, hvorvidt det foreslåede nævn skulle have den begrænsede opgave at beskæftige sig med de synspunkter på indholdet af et TV-2, som har været fremme i debatten, fremfor med det, som er tanken med koncessionsmodellen, at det skal sigte ind i fremtiden og i virkeligheden være det styringsorgan, man skal bruge i en fremtidig koncessionsmodel. Det har vi intet svar fået på. Det ville være glædeligt, om ministeren ud fra de signaler, der er kommet her fra et flertal i folketinget, ville erkende, at opgavens begrænsning ligger her.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg har draget den konklusion, hr. Tastesen, af debatten i dag, at vi nu går i gang med en grundig, positiv og nyttig udvalgsbehandling, og det er lige præcis den konklusion, jeg vil lade blive stående.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 41:

Forslag til lov om museer m.v.
(Fremsat 7/2 84).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Inge Fischer Møller (S):**

Når man ser på det foreliggende lovforslag, tror man, at det handler om styring og økonomiske rammer, som skal være ens for

vores museumsverden. Det er det umiddelbare. Når man kommer til realiteterne, så er socialdemokratiet lidt utilfreds eller, sagt lidt blidere, lidt skeptisk i forhold til lovforslaget. Jeg skal begrænse mig til at stille nogle enkelte spørgsmål her og stille resten under udvalgsarbejdet.

For det første så synes jeg, det ser ud, som om der er lagt op til papirbureaukrati og centralisering, et lovforslag uden egentligt indhold. Skal man registrere blot for at registrere?

Jeg vil godt spørge ministeren: er der i lovforslaget taget hensyn til de forhold, der gør sig gældende for henholdsvis kunstmuseer og kunstmuseer? Hvordan skal de midler, der er sat af for 1985 på finansloven, efterfølgende finansieres? Der bliver løftet en flig af sløret ved, at der bliver sagt, at det vil man søge undersøgt nærmere. Har man tænkt sig, at det skal være i form af entré eller andet? Det vil vi gerne have afklaret i dag, hvis det kunne lade sig gøre.

Når nu man fremsætter et lovforslag, hvordan kan det så være, at der ikke er taget højde for noget, man kan kalde for køb af fund? Det vil vi også gerne spørge om.

Desuden vil jeg spørge, inden jeg kommer til det afsluttende: når det drejer sig om økonomi, hvor er der så mulighed for at købe fund? Hvad hænger den ændrede sammensætning af statens museumsnavn sammen med? Er det nogle tanker, ministeren selv går med? Er der nogle, der skal smides ud, fordi man har gjort sig en eller anden ubehagelig overvejelse? Det vil jeg også gerne spørge om nu, og kan ministeren ikke besvare det nu, så vil jeg gerne herfra have et kvalificeret bud på, at det er noget, vi kan få belyst under udvalgsarbejdet.

Der var meget mere, man kunne ønske sig at stille spørgsmål om. Det skal jeg ikke trætte tinget med, men allerede nu røbe, at vi vil være ihærdige, vi vil være ivrige under udvalgsarbejdet. Det glæder vi os meget til, og så håber vi, at ministeren dér vil vise sig som en fleksibel og god samarbejdspartner.

Kirkegaard (KF):

Det kan forekomme lidt vemodigt og opfattes som lidt af en skæbnens ironi, at vi netop i forbindelse med museumsloven skal tage afsked med nogle bestemmelser i Chri-